

на // Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві : збірник наукових праць. – 2012. – № 3. (19). – С. 32-34

7. Петренко О.І. Предмет та суспільна небезпечність спонукання неповнолітніх до застосування допінгу / О.І. Петренко // Проблеми правознавства та правоохоронної діяльності: зб. наук. праць. – Донецьк: ДЮІ. – 2004. – №1. – С. 94-101.

8. Руденко В. П. Основні сучасні проблеми допінгу у спорті / В. П. Руденко // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – 2014. – №. 6. – С. 53-57.

9. Сергеев В. Н. Оценка эффективности антидопинговой деятельности в юношеском спорте / В. Н. Сергеев, А. А. Кудинов, В. С. Бакулин // Теория и практика физической культуры. – 2016. – №. 7. – С. 94-95.

Соболь Оксана Іванівна

кандидат юридичних наук

доцент кафедри

кримінально-правових дисциплін,

Чіпець Агнеліна Іванівна

студентка юридичного факультету

*(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)*

ПОНЯТТЯ ПРИНЦИПУ ГУМАНІЗМУ В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРАВІ

Одним із основоположних в кримінальному праві є принцип гуманізму, порушення якого здатне призвести до багатьох негативних наслідків як для системи правосуддя так і для суспільства в цілому. Він забезпечує заборону жорстких, болісних, тілесних покарань, що спричиняють фізичні ушкодження, повагу до людської гідності та безпеку злочинцю.

Принципу гуманізму приділено дуже багато уваги в сучасній юридичній літературі, його досліджували в своїх працях: Х. Алікперов, Р. Бабанли, М. Бажанов, В. Гацелюк, І. Гнатів, А. Горелік, І. Звечаровський, О. Кваш, М. Коржанський, О. Костенко, О. Котович, Т. Леснієвськи-Костарева, Ю. Ляпунов, П. Матишевський, І. Михалко, А. Молодцов, В. Навроцький, О. Скакун, Н. Сторчак, О. Стулов, В. Філімонов, П. Фріс, М. Хавронюк, С. Шапченко, С. Яценко та ін. Принцип гуманізму піддається аналізу майже у всіх сучасних наукових працях вітчизняних вчених, так чи інакше присвячених дослідженню принципів кримінального права.

Основою розуміння гуманізму як правового принципу є саме розуміння його філософського значення. Сучасна філософська література визначає, що гуманізм (від лат. *humanus* – людський) є системою ціннісних орієнтирів, центром яких є людина, її особистість, високе призначення і право на вільну

самореалізацію. Гуманізм визначає вивільнення можливостей людини, є критерієм оцінки соціальних інститутів, а людяність – нормою стосунків між індивідами, етнічними і соціальними групами, державами [1, с. 134].

Гуманізм – це, в першу чергу, моральна позиція, яка виражається у визнанні цінності людини як особистості, поваги до її гідності основних прав, свобод та законних інтересів. Визначення гуманістичних ідей для національної правової системи не викликає сумніву. Вони перебувають в основі суспільних відносин, що регулюються і охороняються правом, впливають на методи правового регулювання, визначають положення учасників правових зв'язків[2].

Принцип гуманізму є самостійним і має своє вираження та реалізацію у багатьох інститутах кримінального права України. Реалізація принципу гуманізму не повинна суперечити ні принципу справедливості, ні принципу законності, ні іншим засадам кримінального права України.

Дослідники принципу гуманізму наголошують, що він досі є актуальним, адже закон про кримінальну відповідальність регламентує найбільш суворі заходи державного примусу. Сутність принципу гуманізму полягає в такому: закон про кримінальну відповідальність забезпечує охорону людини, її життя і здоров'я, честі і гідності, недоторканності і безпеки як найвищої соціальної цінності; особі, яка вчинила кримінальне правопорушення, суд призначає покарання, необхідне і достатнє для її виправлення і запобігання новим кримінальним правопорушенням у випадках, передбачених цим Кодексом, допускається звільнення від кримінальної відповідальності і від покарання чи його відбування, а також заміна покарання більш м'яким; покарання та інші кримінально-правові заходи, що застосовуються до особи, не можуть мати своїм змістом завдання фізичних страждань чи приниження людської гідності [3, с. 72].

Принцип гуманізму, як відзначають вчені має два аспекти. Один звернено до потерпілих від злочинів до суспільства й означає захист кримінальним правом інтересів, прав, свобод, життя, здоров'я, особистих благ громадян від злочинних посягань. Відповідно широке розуміння принципу гуманізму ще одним його аспектом передбачає захист людини засобами кримінального закону [4, с. 75–76]. Інший аспект принципу гуманізму звернений до осіб, які порушили кримінальний закон [5, с. 20], оскільки саме кримінальне право, яке регламентує найбільш суворі заходи державного примусу, повинно відрізнитися гуманним ставленням до злочинця [6, с. 64].

Гуманізм виражається і в тому, що гарантує недоторканість особи: ніхто не може бути заарештований або триматися під вартою інакше як за вмотивованим рішенням суду і тільки на підставах та в порядку, встановлених законом; ніхто не може бути підданий катуванню, жорсткому, нелюдському або такому, що принижує його гідність, поводженню чи покаранню; кожна людина має право на захист, на справедливий і відкритий розгляд справи компетентним, незалежним і неупередженим судом; усі особи позбавлені волі,

мають право на гуманне поводження і повагу їх гідності тощо [7, с. 10].

Принцип гуманізму найбільш повно виявляється щодо злочинців, які не досягли повноліття: до осіб, які на момент вчинення злочину не досягли вісімнадцятирічного віку, не може бути застосовано довічне позбавлення волі (ч. 2 ст. 64); покарання у виді позбавлення волі особам, які не досягли до вчинення злочину вісімнадцятирічного віку, може бути призначено на строк від 6 місяців до 10 років; до таких осіб у випадку вчинення ними злочину невеликої чи середньої тяжкості суд може застосувати примусові заходи виховного характеру (ст. 105); строк позбавлення волі цих осіб не може перевищувати десяти років, лише за вчинення особливо тяжкого злочину, поєднаного з умисним позбавленням життя людини – до 15 років.

Як бачимо, наука, формулюючи принцип гуманізму, пов'язує його саме з забезпеченням інтересів винуватого. А це дає підстави сформулювати самостійний принцип захисту особистості, її прав, свобод та законних інтересів від злочинних посягань, а існуючий принцип гуманізму уточнити, інтерпретувавши його як принцип гуманного ставлення до злочинця. Але через надмірне застосування принципу гуманізму він перетвориться з блага суспільства на не повагу до кримінального закону, знизить його профілактичний і виховний вплив на суспільні відносини.

Отже, сутність принципу гуманізму полягає у визнанні людини, її прав і свобод та законних інтересів найвищою соціальною цінністю для держави. Він застосовується для всіх осіб які несуть кримінальну відповідальність за вчинення відповідного злочину. Принцип гуманізму не повинен суперечити іншим принципам таким як справедливість, законність тощо. Він є одним з основоположним серед принципів в кримінальному праві, гарантує громадянам пом'якшення покарання за вчинення суспільно небезпечного діяння. Він означає, що покарання не має за мету заподіяння страждань, завдяки цьому принципу було відмінено такий вид покарання як смертна кара, а згідно з КК України в статті 51 передбачено 12 видів покарань, передбачено низку підстав звільнення особи від кримінальної відповідальності за вчинення нею небезпечних дій. Так як насамперед він визнає цінності людини, захищає інтереси громадян від злочинних посягань які не порушують норми Кримінального кодексу, а також злочинців від відбування найбільш суворої міри покарання.

1. Шинкарук В.І. та ін. Філософський енциклопедичний словник /; НАНУ, Інститут філософії ім. Г.С. Сковороди. К. : Абрис, 2002. 742 с

2. Назаренко Г. І. Аналіз основних дефініцій понять «гуманізм», «гуманність», «гуманізація» щодо гуманізації післядипломної педагогічної освіти / Г. І. Назаренко // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія: філософія. Філософські перипетії. — 2011. — № 952.

3. Фещенко О. С. Сучасний погляд на принципи кримінального права / О. С. Фещенко // Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка. – 2013. – Вип. 4 (65)

4. Житний О. О. // Вісник Національного університету внутрішніх справ. – Харків :

Нац. ун-т внутрішніх справ, 2005. – Вип. 29. – С. 19-24.

5. Гацелюк В. О. Реалізація принципу законності кримінального права України (загальні засади концепції) : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08 / Гацелюк Віталій Олександрович. – Львів, 2005. – 217 с.

6. Дудоров О.О., Хавронюк М.І. Кримінальне право: Навчальний посібник / За заг. ред. М.І.Хавронюка. – К.: Ваіте, 2014. – 944 с.

7. Погребняк С. П. Основоположні принципи права : дис. ... доктора юрид. наук : 12.00.01 / Погребняк Станіслав Петрович. – Харків, 2009. – 240 с.

Тищенко Ірина Олександрівна

кандидат юридичних наук, доцент

доцент кафедри

загальноправових дисциплін

Богащенко Анастасія Іванівна

студентка юридичного факультету

*(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)*

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ НАДАННЯ ЕЛЕКТРОННИХ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ

Оскільки Україна стала на шлях європейської інтеграції, то однією з умов є адміністративна реформа, яка передбачає запровадження електронного урядування, основними завданнями якого є: розвиток інформаційного суспільства в Україні та розширення доступу громадян до державного управління. Але розвитку впровадження в Україні електронного урядування, що включає в себе надання електронних адміністративних послуг, перешкоджає низка проблем правового, організаційного та матеріально-технічного характеру.

Над питанням впровадження і надання електронних адміністративних послуг в Україні працювали такі вчені як І. В. Клименко, Р. М. Матвійчук, С. П. Кандзюба, І. П. Коліушко, В. К. Колпаков, Г. М. Писаренко, О. А. Тітов, О. В. Баранова та інші.

Сьогодні досить широкого використання набувають інформаційно-комунікаційні технології у сфері публічного адміністрування, оскільки це є важливим елементом розвитку електронного урядування. На даному етапі існують певні зрушення у впровадженні електронних адміністративних послуг як на законодавчому рівні, так і на практиці. Це свідчить про те, що держава приділяє увагу формуванню в Україні інформаційного суспільства, що передбачено Концепцією розвитку електронних послуг в Україні від 16 листопада 2016 року. Саме в цій Концепції визначено поняття «електронна послуга», що являє собою адміністративні та інші публічні послуги, які надаються